

Avfallsplan för Eslöv, Höör & Hörby

Bilaga 3 – Ekonomiska konsekvenser och resursbehov

ESLÖVS
KOMMUN

Höör
kommun

HÖRBY
KOMMUN

MERAB

Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby kommuner med handlingsplan för resurshushållning och cirkulära materialflöden 2023-2026

Bilaga 3 – Ekonomiska Konsekvenser och resursbehov

Kommun:

Ärende:

Kommunal författningssamling:

Version: 2.0

Beslutande instans: Kommunfullmäktige i respektive kommun

Antagandedatum: *våren 2023*

Planen gäller från och med antagandedatum: våren 2023

Revidering: en gång per mandatperiod

För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige i respektive kommun.

Beslut om revidering:

Kontaktperson Eslöv:

Kontaktperson Höör:

Kontaktperson Hörby:

Kontaktperson MERAB:

Bilaga 3. Ekonomiska konsekvenser och resursbehov

För att den gemensamma avfallsplanens mål ska kunna nås kommer åtgärder att behöva genomföras av kommunerna och MERAB, var för sig eller gemensamt. I vissa fall kan tillsatta resurser väntas medföra besparingar då planens syfte är just resurshushållning. Minskade inköp, minskade avfallsmängder, ökat återbruk, ökad materialåtervinning och minskad nedskräpning är några exempel på sådant som kan medföra minskade kostnader. För att åtgärderna ska kunna genomföras kan dock resurser behöva avsättas i ett första steg.

Kostnader för att genomföra avfallsplanens åtgärder uppstår inom olika delar av kommunernas verksamheter och finansieringen kan beroende på kostnadslag ske antingen genom avfallstaxan eller genom skattemedel. Vissa åtgärder kan genomföras inom ramen för befintliga budgetar medan andra kan kräva förstärkning av personella resurser eller ökade drifts- eller investeringskostnader.

Nedan redovisas åtgärder tillsammans med en uppskattning av resursbehov.

Ansvarig verksamhet har bedömt om åtgärden är möjlig att genomföra inom befintlig budgetram eller om extra resurser krävs. För åtgärder som kan genomföras inom budget fattas beslut om finansiering inom respektive verksamhet samt MERAB i samband med ordinarie process för budget och verksamhetsplanering. I de fall åtgärden kräver extra resurser har kostnaden för genomförandet uppskattats och redovisas i nedanstående tabeller. Medel för dessa åtgärders genomförande äskas i ordinarie budgetprocess av den som ansvarar för åtgärden.

Genomförandet av delar av avfallsplanen kräver att extra personalresurser tillsätts gemensamt av kommunerna och MERAB.

- En heltidstjänst som koordinator krävs för att hålla samman genomförande och uppföljning av planen. Resursen behövs också till att genomföra kommunikationsinsatser och till samordning och projektledning för vissa av planens åtgärder.
- En halvtidstjänst som sakkunnig, tidsbegränsad till omkring två år, behövs för att åtgärden om kommunernas åtgärdsplaner för nedlagda deponier ska kunna genomföras.

Beslut om dessa personalresurser behöver fattas i samband med antagandet av avfallsplanen.

Åtgärder som i nedanstående sammanställning är markerade med asterisk (*) kräver extra resurser, antingen i form av samordnare, resurs inom området nedlagda deponier eller ekonomiska medel som äskas i budget. Behovet redovisas vid rubriken 'Extra resurser' i respektive åtgärd. Resursbehovet kan variera något mellan kommunerna beroende på i vilken omfattning arbete redan har påbörjats eller är etablerat.

Åtgärd 1.2 kräver extra resurser i form av kompetens inom området nedlagda deponier. Sammantaget förväntas behovet uppgå till totalt cirka 2000 timmar vilket motsvarar en halvtidstjänst under två år.

Åtgärd 1.3, 2.2, 2.3, 2.4, 2.7 och 3.1 kräver extra resurser i form av en samordnare som kan leda och genomföra en stor del av arbetet med åtgärderna. Samordnarresursen behövs också för att följa upp och sammanställa avfallsplanens nyckeltal och genomförandet av handlingsplanens åtgärder. Sammantaget förväntas samordnarbehovet totalt uppgå till cirka 8000 timmar vilket motsvarar en heltidstjänst under handlingsplanens genomförandeperiod 2023-2026.

Åtgärd 1.1, 3.2 samt 3.8 kräver extra resurser i form av ekonomiska medel som äskas av respektive kommun samt MERAB inför aktuellt budgetår. Under handlingsplanens genomförandeperiod (2023-2026) beräknas det totala behovet av extra medel vara 150 000-250 000 SEK per kommun och 75 000 SEK för MERAB.

Åtgärd 3.1, Säkerställa nära källsortering, kräver för att genomföras fullt ut extra resurser åtminstone initialt. Kostnaden är helt och hållet avhängig vilken verksamhet som berörs, vilka avfallsmängder

som blir aktuella och hur det praktiska arbetet med placering av kärl, tömning och transporter kan lösas. På sikt kan vinster förväntas då kostnaden för brännbart avfall minskar vid ökad källsortering.

Utöver ovanstående krävs också resurser för att hålla samman och följa upp arbetet med avfallsplanen

Åtgärder för mål 1, Minskad nedskräpning

1.1 Ta fram rutin för minskad nedskräpning*

Beskrivning:	En rutin ska tas fram som beskriver arbete för minskad nedskräpning, i respektive kommun. Rutinen ska bygga på en utredning som beskriver problem och behov och omfattar hela kommunen.
Vinster:	Åtgärden anses vara angelägen och kunna generera miljövinster, ökad trivsel, ökad upplevd trygghet samt mindre inkomna klagomål och därmed insparade resurser.
Ansvar:	Eslöv: Miljö- och samhällsbyggnad – Gata Trafik och Park Höör: Samhällsbyggnadssektor - Gatu- och parkenheten Hörby: Kommunservice – Gata Park
Resurs internt:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	100 000-150 000 SEK per kommun för utredning och framtagande.
Uppföljning:	Finns framtagen plan mot nedskräpning, eller inte.

1.2 Ta fram åtgärdsplaner för deponier*

Beskrivning:	Ta fram åtgärdsplaner för nedlagda deponier. Därefter genomföra arbetet som beskrivs i åtgärdsplanerna.
Vinster:	Åtgärden innebär att lagkravet om åtgärdsplaner för nedlagda deponier uppfylls samt att miljörisker såsom läckage av miljögifter från deponier till grund- och ytvattenminskar.
Ansvar:	Eslöv: Miljö och Samhällsbyggnad Höör: Kommunledningskontoret - Miljöenheten Hörby: Planering och Utveckling
Interna resurser:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	Resurs inom området nedlagda deponier 300-350 timmar per år och kommun under två år.
Uppföljning:	Finns åtgärdsplaner till kommunernas nedlagda deponier, eller inte. Hur många och vilka åtgärder som har genomförts enligt åtgärdsplanerna.

1.3 Kommunicera om nedskräpning*

Beskrivning:	Minst en kommunikationsinsats om nedskräpning riktad till allmänheten ska genomföras per år. Information om hantering av trädgårdsavfall ska ingå. När plan för minskad nedskräpning är framtagen ingår kommunikationsinsatser mot nedskräpning i den.
Vinster:	Fler nås av information om nedskräpning och om hantering av trädgårdsavfall vilket bidrar till miljövinster, minskad nedskräpning och därmed ökad trivsel, upplevd trygghet, mindre inkomna klagomål och därmed insparade resurser. Åtgärden bidrar också till miljövinster.
Ansvar:	Kommunernas kommunikatörer i samarbete med samordnare
Intern resurs:	Kommunikationsarbete inom ordinarie verksamhet.
Extra resursbehov:	Samordnare 10 – 40 timmar per år och kommun.
Uppföljning:	Beskrivning av kommunikationsinsatser kring nedskräpning

Åtgärder för mål 2, Avfallsminimering

2.1 Ställa krav på resurseffektiva inköp och upphandlingar

Beskrivning:	Kommunen ska vid inköp och upphandling ställa krav på, och välja/beställa, varor, tjänster och entreprenader som bidrar till resurshushållning, när det är befogat och möjligt. Upphandlingsmyndighetens förslag på hållbarhetskrav kan användas.
Vinster:	Åtgärden bidrar till miljövinster och har god potential till att generera ekonomiska vinster.
Ansvar:	Eslöv: Miljöstrateg, Upphandlingsavdelning, Miljö och Samhällsbyggnad, Serviceförvaltningen och Inköpssamordnare Höör: Inköpscentralen tillsammans med upphandlande sektor samt kommunekolog/miljö- och hållbarhetssamordnare - samhällsbyggnadssektor. Hörby: Inköpscentralen tillsammans med upphandlande sektor samt miljöstrateg – avd Planering och utveckling
Interna resurser:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	Nej
Uppföljning:	Redovisning av upphandlingar där krav i enlighet med åtgärden har ställts. Nyckeltal för inköp/beställning, andel miljömärkta varor för vissa utvalda avtal.

2.2 Identifiera och åtgärda prioriterade produktflöden*

Beskrivning:	Minst ett produktflöde per år ska inventeras för att hitta och genomföra åtgärder som innebär att produktflödet blir mer resurseffektivt med mindre spill i form av avfall. De produktflöden som ska prioriteras är de där effektivisering kan antas leda till så stora miljövinster och ekonomiska vinster som möjligt.
Vinster:	Åtgärden genererar miljövinster, bland annat bidrag till begränsad klimatpåverkan. Åtgärden bidrar också till ekonomiska vinster.
Ansvar:	Samordnare tillsammans med berörd sektor/förvaltning inom respektive kommun.
Interna resurser:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	Samordnare 200 timmar per år och kommun
Uppföljning:	Redovisning av inventering och av vidtagna åtgärder.

2.3 Öka möjlighet till internt återbruk*

Beskrivning:	Insatser ska genomföras för att främja återbruk av exempelvis möbler, utrustning och byggmaterial inom kommunorganisationen.
Vinster:	Åtgärden genererar miljövinster, bland annat bidrag till begränsad klimatpåverkan. Åtgärden bidrar också till ekonomiska vinster.
Ansvar:	Eslöv: Samordnare tillsammans med ansvarig förvaltning Höör: Samordnare tillsammans med ansvarig person inom Sektor för kultur, arbete och folkhälsa Hörby: Samordnare tillsammans med ansvarig sektor
Resurs internt:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet

Extra resursbehov: Eslöv: Samordnare 200 timmar initialt, därefter 100 timmar per år.
Höör: Samordnare 100 timmar per år för att utöka antalet produktslag som kan återbrukas.
Hörby: Samordnare som stöd för uppstart 300 timmar och därefter 100 timmar per år för uppföljning.

Uppföljning: Redovisning av inventering och vidtagna åtgärder. Mätning av antal produkter som hanterats inom respektive verksamhet.

2.4 Minska matsvinn i alla verksamheter*

Beskrivning: Åtgärden innebär att arbetet för att minska matsvinn breddas och utvecklas inom hela kommunorganisationen, så att alla verksamheter som hanterar livsmedel görs delaktiga.

Vinster: Åtgärden genererar miljövinster, bland annat bidrag till begränsad klimatpåverkan. Åtgärden bidrar också till ekonomiska vinster.

Ansvar: Eslöv: Samordnare i samarbete med måltidsverksamhet och övriga förvaltningar som hanterar livsmedel
Höör: Samordnare i samarbete med måltidsverksamhet och övriga sektorer som hanterar livsmedel
Hörby: Samordnare i samarbete med måltidsverksamhet och övriga sektorer som hanterar livsmedel

Resurs internt: Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet

Extra resursbehov: Samordnare 150 timmar per år och kommun

Uppföljning: Arbetet för minskat matsvinn beskrivs och matsvinnet mäts och rapporteras.

2.5 Främja allmänhetens möjlighet till återbruk

Beskrivning: Insatser genomförs för att möjliggöra och utveckla allmänhetens möjligheter att återbruka och/eller låna produkter såsom exempelvis utrusning, verktyg, kläder och andra prylar.

Vinster: Ökat återbruk bidrar till såväl miljövinster som ekonomiska besparingar för dem som nyttjar möjligheterna. Fler får möjlighet att delta i resurskrävande fritidsaktiviteter.

Ansvar: Eslöv: Kultur och Fritid
Höör: Sektor för kultur, arbete och folkhälsa
Hörby: Kultur och fritid

Intern resurs: Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet

Extra resursbehov: nej

Uppföljning: Redovisning av vidtagna insatser.

2.6 Utveckla möjligheter till återbruk på återvinningscentralerna

Beskrivning: Åtgärder genomförs för att öka allmänhetens möjligheter till återbruk på återvinningscentralerna.

Vinster: Att mer återbrukas genererar miljövinster och ekonomiska vinster för dem som nyttjar möjligheterna.

Ansvar: MERAB

Intern resurs: Projektledning/handläggning inom befintlig verksamhet.

Extra resursbehov: nej

Uppföljning: Redovisning av vidtagna insatser. Mätning av återbruk.

2.7 Kommunicera kring återbruk*

Beskrivning:	Minst en kommunikationsinsats om återbruk riktad till allmänheten ska genomföras per år.
Nyttor:	Fler nås av information om nyttorna med, och möjligheterna till, återbruk. Att mer återbrukas genererar miljövinster och ekonomiska vinster för dem som nyttjar möjligheterna till återbruk.
Ansvar:	Samordnare i samarbete med kommunernas kommunikatörer.
Intern resurs:	Kommunikationsarbete inom ordinarie verksamhet.
Extra resursbehov:	Samordnare 10 – 40 timmar per år och kommun.
Uppföljning:	Beskrivning av kommunikationsinsatser.

Åtgärder för mål 3, Hållbar avfallshantering

3.1 Säkerställa nära källsortering*

Beskrivning:	Det ska säkerställas att det i alla kommunala verksamheters lokaler, där det anses möjligt och befogat, ska finnas möjligheter att källsortera i enlighet med de lokala renhållningsföreskrifterna.
Vinster:	Lagkravet på källsortering uppfylls, det genererar miljövinster och bidrar positivt till hållbara beteenden. Åtgärden kan komma att bidra till lägre kostnader för avfallshantering eftersom volymen brännbart minskar.
Ansvar:	Eslöv: Serviceförvaltningen – fastighet Höör: Barn- och utbildningssektor, Social sektor, Sektor för Kultur, arbete och folkhälsa, HFAB Hörby: Kommunservice – fastighet, Sektor bildning – skolverksamheter, Sektor omsorg – vård och omsorg
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	Samordnare: 100 timmar per år och kommun. Eventuella kostnadsökningar för hantering av insamlat källsorterat avfall.
Uppföljning:	Redovisning av i hur många lokaler, där det anses befogat, som det finns möjlighet att källsortera det avfall som kan uppkomma i lokalen.

3.2 Utredda möjligheten till källsortering på offentliga platser*

Beskrivning:	Utredda möjligheterna för att skapa förutsättningar för källsortering på offentliga platser.
Vinster:	Kan komma att bli lagkrav. Åtgärden bidrar till miljövinster och positivt till hållbara beteenden.
Ansvar:	Eslöv: Miljö och samhällsbyggnad – Gata Trafik Park Höör: Samhällsbyggnadssektor – Gatu- och parkenheten Hörby: Kommunservice – Gata Park
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	50 000 – 100 000 SEK per kommun
Uppföljning:	Redovisning av utredning.

3.3 Ta fram en plan för avfallsinfrastrukturen

Beskrivning:	En plan för insamlingsinfrastrukturens utveckling tas fram, som omfattar nuvarande och framtida behov och som bidrar till cirkulär ekonomi. Planen anpassas till behov av utveckling för krav i kommande (och befintlig) lagstiftning.
Vinster:	Utveckling av infrastrukturen för avfallshanteringen innebär att kommande krav och behov kan hanteras effektivt och proaktivt.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	nej
Uppföljning:	Redovisning av planen.

3.4 Ta fram rutin för avvikelshantering

Beskrivning:	En rutin för avvikelshantering kopplat till avfallsinsamlingen tas fram.
Vinster:	Rutinen bidrar till att förbättra kundernas källsortering och därmed till renare avfallsfraktioner, vilket i sig leder till ekonomiska vinster.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	nej
Uppföljning:	Redovisning av rutinen.

3.5 Undersöka möjligheter till slutna materialflöden

Beskrivning:	Möjligheterna att bidra till att sluta materialflöden för prioriterade avfallsfraktioner identifieras och undersöks.
Vinster:	Slutna materialflöden bidrar till miljövinster, bland annat begränsad klimatpåverkan och giftfri miljö samt och förmodligen också till ekonomiska vinster.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	nej
Uppföljning:	Redovisning av undersökningen.

3.6 Utveckla möjligheter till insamling av farligt avfall

Beskrivning:	Undersök möjligheten att erbjuda insamling av farligt avfall, som ljuskällor, småbatterier och småelektronik, på centrala platser i de tre kommunerna.
Vinster:	Förenklad insamling av farligt avfall bidrar till att mer farligt avfall hamnar där det ska och hanteras på rätt sätt. Det innebär miljövinster, bland annat bidrag till miljömålet giftfri miljö. Åtgärden bidrar också till ökad service, ökad lagefterlevnad, till positiv beteendepåverkan och till hållbara beteenden.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet
Extra resursbehov:	nej
Uppföljning:	Redovisning av undersökningen.

3.7 Genomföra kundundersökning och plockanalys

Beskrivning:	Kundundersökning och plockanalys (inklusive storbehållare) genomförs vart tredje år enligt Avfall Sveriges metoder.
Vinster:	Undersökningen och plockanalysen visar på hur nöjda kunderna är och hur bra källsorteringen fungerar. Denna information ska användas till att utveckla avfallshanteringen.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet samt budgeterad kostnad ca 500 000 SEK per tillfälle.
Extra resursbehov:	nej
Uppföljning:	Redovisning av kundundersökning. Redovisning av plockanalys.

3.8 Ta fram kommunikationsplan*

Beskrivning:	En kommunikationsplan som inkluderar MERABs arbete med tillgänglighet, digitalisering, prioriterade målgrupper och budskap, inklusive information om hushållens avfallsförebyggande ska tas fram.
Vinster:	Höjd medvetandenivå hos MERABs kunder. Ökad kundnöjdhet. Renare avfallsfraktioner. Minskade avfallsmängder.
Ansvar:	MERAB
Intern resurs:	Projektledning/handläggning inom ordinarie verksamhet.
Extra resursbehov:	75 000 SEK
Uppföljning:	Redovisning av kommunikationsplan samt genomförda åtgärder.

Avfallstaxa och renhållning

Avfallshanteringen har under många år gått mot en alltmer komplex verksamhet, där nya lagkrav och ökade avfallsmängder gör det svårt för kommunerna att hålla avfallstaxan på en låg nivå. I MERAB-kommunerna ligger taxan förhållandevis högt i jämförelse med liknande kommuner. Vissa av de åtgärder som pekas ut i avfallsplanen kommer att innebära ökade kostnader för kommunen, medan andra, inte minst på sikt, kan hålla nere kostnaderna. Kommande nationella beslut om hur förpackningar ska hanteras kommer också att påverka kommunernas kostnader.

Det finns en uppfattning om att avfallshanteringen borde bli billigare eftersom sorteringen förbättras, större krav ställs på avfallslämnaren för att hantera avfallet på rätt sätt, och arbetet med förebyggande tar fart vilket borde ge minskade avfallsmängder totalt sett. Tyvärr finns också en mängd andra faktorer som gör att kommunens kostnader ökar över tid. Större krav på tillgänglighet och sortering vid ÅVC, bostadsnära insamling av förpackningar, ökade krav på rapportering och annan administration samt förbränningskatten är faktorer som håller avgifterna på en högre nivå.

Det är också viktigt att poängtera att alla kostnader för genomförandet av avfallsplanen inte ska belasta avfallsorganisationens taxefinansierade verksamhet. Denna ska bekosta hanteringen av avfall under kommunens ansvar. Det avfall som uppkommer i kommunens egna verksamheter ska däremot kommunen som fastighetsinnehavare stå för, alltså skattekollektivet. Detsamma gäller de flesta åtgärder som syftar till att förebygga att avfall uppkommer, såsom att byta från engångs- till flergångsprodukter, minska matsvinnet eller införa system för återbruk. Här kan kostnader för nyinköp minska om produkter används längre och vissa produkter kan köpas in begagnade.

Konsekvenserna av resursanvändning kan inte enbart ses i ett kortsiktigt ekonomiskt perspektiv utan också ur ett längre hållbarhetsperspektiv där det är nödvändigt att hushålla med jordens ändliga resurser. Att ta kostnader för minskad föroreningsbelastning i miljön och inte bygga upp en ökande miljöskuld är en investering för framtiden som är svår att kvantifiera.

